

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

František Hromádko

František Arago. [V.]

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 10 (1881), No. 5, 241--251

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/109382>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1881

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

František Arago.

Životopisný nástin, nalezený v pozůstalých spisech autorových.

U volném překladu podává

Fr. Hromádko, professor v Táboře.

(Dokončent.)

Nepatrná událost stačila, aby v mysli tohoto divocha způsobila úplný obrat. Zašel jsem si jednoho dne dolů do města, abych u pana Dubois-Thainvilla poobědval, když tam najednou přikvapil anglický konsul Blankley a našemu vyslanci hlásil, že právě přistala u břehu zajatá loď francouzská. „Nechci“, pravil blahosklonně, „útrapy války zbytečně rozmnožovati a jsem volným propustiti vám všechny zajaté Francouze, vydáte-li mi listinu, na kterou bude rovněž tolik ve Francii v zajetí drženy Angličanů na svobodu puštěno.“ — „Mějte mé díky za to, pane kollego,“ odvětil mu pan Thainville; „avšak přese všechno lituju přece, že se tak stalo, nebo tím se prodlouží opět na neurčitou dobu mé projednávání s Deyem v příčině peněžního vyrovnání.“

Za jejich rozmluvy vzal jsem dalekohled do ruky a díval jsem se z okna jídelní síně směrem ku přístavu, abych nabyl přesvědčení, že zajatá loď není snad tak velká. Sotva jsem věřil svému zraku, uzřev, že lodní prapor francouzský, jež vítr právě rozepjal, visí nad vlajkou anglickou. Oznámil jsem okamžitě panu Blankley-ovi, co jsem byl spatřil, který mne však řízně odbyl slovy: „Snad nebudete přece svým špatným kukátkem chtít lépe viděti než já svým výtečným Dolondem?“

„Snad nebudete, pane konsule,“ odvětil jsem rovněž úsečně, „chtít lépe viděti než astronom z povolání. Jsem úplně přesvědčen, že tomu tak. Vyžádám si od pana Thainvillea plnomocenství a doběhnu hned ku přístavu, abych ten tajemný lup na vlastní oči spatřil.“ — Skutečně jsem tak učinil a dověděl

se tam, že vládce barcelonský, general Duhesme, vybral ze své posádky ty největší nevázance a jimi tuto loď vyzbrojil, aby se nezbedů zbavil. Velitelství nad ní odevzdal poručíku Babastrovi, pověstnému to korsaru na vodách středomořského moře.

Tak mohl každý v těchto odevšad sebraných námořnících spatřiti husara, dragouna, dva veterány, jednoho vousáče od sapérů a podobné vojsko všeho druhu. Odplavivše se v noci z Barcelony, upláchl taktó šťastně loďstvu anglickému, ve vodách těch křižujícím a vepluli do přístavu Mahonského. *)

Anglická vojenská loď vyplula právě z přístavu, posádka loď francouzské ji zaháčila i rozpředl se prudký boj, ve kterém zvítězili Francouzi. Tato zajímací loď francouzská přistála právě v Alžíru k zemi.

Ještě téhož dne dali jsme na nosítkách dopravití raněné loďní mužstvo do domu anglického konsula Blankleye. Tento jakousi okázalostí provedený výkon obměkčil poněkud smýšlení Deyovo k nám, které se stalo později ještě smířlivějším následkem nepatrné udalosti na moři se přihodivší.

Peněžitou rozepři s Deyem jsme konečně urovnali tím, že jsme se uvolili zaplatiti žádanou sumu, načež nám hned dovolen návrat do vlasti, takže již dne 21. června 1809 odjel jsem s Thainvillem a jeho rodinou z Alžíru do Francie.

Den před naším odjezdem odevzdal jistý mořský loupežník našemu konsulovi poštovní vak z Majorky, nalezený na jedné zajaté lodi; byly v něm veškeré listy, jež obyvatelé ostrovů balearských svým přátelům a známým na pevnině posílali. „Tu je něco pro vás“, pravil Thainville, „čím se můžete na cestě bavit, sedíte beztoho celý den v loďní budce; zotvírejte a přečtete všechny tyto listy a pátrejte bedlivě, nejsou-li v nich nějaké zprávy, z nichž bychom se mohli dověděti, kterak našim ubohým, na ostrůvku Cabreře v bídě a zoufalství umírajícím vojnům ku pomoci by přispěti lze bylo. Sotva že jsme přišli na okraj loďní, počal jsem bez rozpaku a s pokojným svědomím plnití úkol úředníka černého kabinetu s tím toliko rozdílem, že jsem neotvíral psaní tak opatrně jako on. Našel jsem tam některé depeše admirála Collingwooda, jimiž upozorňoval špa-

*) Přístaviště a pevnost na ostrově Minorce nyní se 26.000 obyvateli. (Pozn. překl.)

nělskou vládu, jak snadno by bylo možná zajaté mužstvo vysvoboditi. Listiny ty jsme odeslali, jakmile jsme k břehu přistáli, ihned našemu námořnímu ministrovi, který však, jak se mi zdá, mnoho na ně nedal. —

Znal jsem celý vznešený svět hlavního města Palmy na ostrově Majorce, pročez nepotřebuju, tuším, ani zvláště připomínati, jak velice práce ta mne bavila. Kolik tu bylo stezek a nadávek na ty „*los malditos cavachios*“ (zlořečené Francouze), nelze ani vypsati. Též o sobě četl jsem některé poznámky a o těch jsem byl úplně přesvědčen, že jdou od srdce a nejsou nějakými ohledy zahaleny. Loď naše měla vládní list na zajímání korábů, ač byla obtížena velkými balíky s bavlnou a provázela zároveň tři jiné obchodní lodě plovoucí s bohatým nákladem do Francouzsku.

Dne 1. července přirazili jsme k Marseilli, kde nás zastoupila válečná loď anglická. „Nemíním vás zajati,“ pravil k nám anglický kapitán, „avšak musíte plouti na ostrovy herycké, kde admiral Collingwood o vašem dalším osudě rozhodne.“

„Uloženo mi,“ odvětil náš kapitán, „abych tyto lodě doprovodil do Marseille a úkol ten vyplním.“ „Co vás se týče, dělejte si co chcete, avšak lodě vámi provázené musí nutně před admirála; pročez jim poručím, aby se ihned obrátily na východ.“

Anglická fregata byla již hezky daleko od nás, když pozorovala, že plujeme vlastně k Marseilli; obrátila se tudíž, aby nás zajala. Nescházelo mnoho, že by nás byla dohonila, kdybychom byli na rychlo nezakotvili na skalném ostrůvku *Poniègue* před samou rejdou Marseillskou. V noci se tvářili Angličané, jako by nás chtěli sebrati, avšak nechali nás, nebo pokus ten byl velmi odvážný a nebezpečný. Ráno na to, dne 2. července 1809 vystoupil jsem na blízku budovy stavovací na zem.

Z Alžíru do Marseilli dojíždí se nyní za čtyři dny, já k tomu potřeboval jedenácti měsíců, ovšem že jsem měl při tom zastávky, jichž jsem si přímo nepřál. Každý můj list, z karanténního ústavu přátelům a příbuzným mým poslaný, stal se hlasatelem mého z mrtvých vstání, nebo po delší dobu myslili již všichni moji známí, že jsem dávno mrtev. Vždyť navrhoval i sám náš velký geometr, aby mému plnomocníku se

nevyplácelo dále žádné služné pro mne, což bylo dvojnásobně ukrutným, povázíme-li, že plnomocníkem tím byl vlastní můj otec.

Hned v prvním listě, jež jsem z Paříže obdržel, projeveno mi srdečné účastenství a spolu blahopřání k ukončení mých dobrodružných a zároveň nebezpečných cest. List ten pocházel od muže po celé Evropě proslulého, jehož jsem však dosud osobně neznal. Byl to *Alex. Humboldt*, jenž svým vzácným přátelstvím mne poctil, ve kterém od té doby po dva a čtyřicet let v nejkrásnějším souladu žijeme. Dubois-Thainville měl v Marseilli mnoho známostí, paní jeho pocházela odtud a jeho rodina žila zde.

Tím se stalo, že u Thainville-ů bývaly časté návštěvy. Když nás někdo z města navštívil, zazvonilo se vždy na každého tolikrát, kolikáté číslo obýval. Já bydlel v čísle 3., avšak zvonek ten byl pro mne až dosud němým. Žil jsem tu sám a sám, opuštěn jako druhdy v Africe a přece jsem byl na vlastenecké půdě, před branou nádherného města, ve kterém na statisíce mých spoluobčanů v blahobytu žilo. Jednoho dne zazněl hlásný zvonek třikrát, tedy na mne; měl jsem to za omyl, ale vstal jsem přece a šel přes prostranné nádvoří této zvláště stavené budovy do hovorny. Zde na mne čekalo veliké překvapení, proslulý kastellán a hvězdář marseillský *Pons*, nejznamenitější stíhač komet v prostoru světovém, stál tu přede mnou. V této chvíli cítil jsem opravdově, že se nacházím opět na půdě domácí.

Odbyv zdravotní stávku, nastoupil jsem ihned cestu do Perpignanu ke svým rodičům. Matka má, paní ctihodná a velice pobožná dala na poděkování za můj šťastný návrat mnoho mší svatých sloužiti, jako prvé za spásu mé duše byla učinila, když totiž se domnívala, že jsem již ve Španělsku někde zahynul. Brzy však opustil jsem domov a odebral se do Paříže, abych ústavu pro určování délky, jakož i akademii věd své pozorovací zápisky odevzdal, které jsem na svých namahavých a nebezpečných cestách před zkárou mohl zachrániti.

Dne 18. září 1809, několik dní po mém příchodu, byl jsem jmenován členem akademie na uprázdněné místo po Lalande-ovi, který dne 4. dubna 1807 zemřel. Ze dva a padesáti přítomných voličů obdržel jsem čtyřicet sedm hlasů, dva hlasy

padly na Poissona a jeden na Nouetta. Bylo mi tehdy tři a dvacet let. Volba tak rozhodnou většinou provedená byla, jak se zdá, velmi snadnou, ale skutečně tomu bylo jinak.

Den před hlasováním usiloval Laplace vším důrazem o to, aby volba byla odložena, až by se uprázdnilo místo v oboru geometrickém, abych pak mohl zároveň s Poissonem býti jmenován členem akademie. Auktor „mechaniky nebes“ (*Mécanique céleste*) měl tohoto mladého matematika nesmírně rád a ne snad nezaslouženě, neb již tenkrát obohatil vědu znamenitými výzkumy. Laplaceovi bylo proti mysli, že mladý astronom a žák Poissonův, mladší o pět roků než tento, dříve se má státi členem akademie než jeho učitel z polytechnické školy. Dal mi tedy vzkázati, abych psal akademii, že si přeju za člena akademie býti přijat tehdy, až bude též pro Poissona místo uprázdněno.

Návrh ten jsem však odmítl z důvodů těchto: Kdybych vyjádření podobného znění akademii podal, mohli učenci tohoto slavného sboru mi odvětití vším právem takto: „Kdo medle vám řekl, příteli, že přímo na vás jsme myslili? — Odmítáte něco, čeho vám dosud nikdo nenabízel.“ — Laplaceovi jsem ostatně psal, že mi na tom nezáleží, budu-li nyní anebo později jmenován, že hodlám bez toho s Humboldtem jeti do Thibetu a v tamnějších divokých roklích že hodnost akademická mi drsnou a nebezpečnou dráhu sotva urovná, že však proti akademii nějaké nepřistojnosti se nedopustím.

Když Laplace nahlédl, že pevně jsem odhodlán, nezačovatí se podle jeho rady, vzal věc tu za jiný konec, tvrdil totiž, že nemám dost právních důvodů ku přijetí do akademie. Nechci snad nikterak zde dokazovatí, že těch učených balíků v mém triadvacátém roce byla přímo hromada; avšak když jsem si rozpomněl, co jsem poslední tři roky vykonal a vystál, povznesla se mysl i naděje má. Ostatně kladu zde účet o své činnosti z doby tehdejší a odevzdávám jej laskavému čtenáři k nestrannému ocenění.

Sotva že jsem vyšel ze školy polytechnické, provedl jsem společně s Biotem velmi jemnou práci o určování stálého součinitele, jež jeví lom světla v ovzduší. Určili jsme též lom světla v různých plynech, o což před tím nikdo se nepokusil. Poměr mezi váhou vzduchu a rtuťi ustanovili jsme přesněji,

než dosud znám byl a získali tím zároveň správnější určení součinitele tlakoměrného, vyskytujícího se při barometrickém měření výšek. Pravidelně a velmi pilně jsem se zúčastňoval po dva roky, ve dne v noci v pozorováních, která poledním dalekohledem a zedním kvadrantem na pařížské hvězdárně se konala.

S Bouvardem jsem pozoroval ty výjevy astronomické, jimiž správnost zákonů t. zv. *librace* měsíce zkoušeti se měla. Výpočty o tom byly již zavedeny. Když jsem na rozkaz s hora poslán byl do Španěl, scházelo jen nahrazení číselných hodnot do hotových již vzorcův. Pozoroval jsem různé komety a vypočítal jejich dráhy. Sestavil jsem dále dle vzorce Laplace-ova tabulky o lomu světla a dokázal jinou opět prací jejich platnost nejen pro světlo sluneční, nýbrž i pro světlo ostatních hvězd vůbec. Konečně provedl jsem za nejobtížnějších okolností nejrozsáhlejší triangulaci, která vůbec kdy byla provedena, za tím účelem, abych oblouk poledníkový ve Francouzsku změřený prodloužil až k ostrovu Formentěře.

Laplace neupíral sice důležitost a prospěšnost těchto prací, spatřoval v nich však pouhé naděje. Tu mu odvětil *Lagrange* výslovně: „Vy sám, pane Laplace-e, nevykonali jste také nic znamenitého, když jste byl zvolen do akademie. Tenkrát jste budil také jen naděje a velké vaše výzkumy teprv později se dostavily.“ *Lagrange* byl snad jediný člověk v celé Evropě, který oproti Laplace-ovi podobnou poznámku si směl dovoliti. —

O sobě Laplace pomlčel, podotknuv pouze toto: „Mám za to, že jest dobře, když mladým učencům v dálí se poukáže k naději na členství v institutu, aby horlivost jejich se povzbudila.“

„V tom se podobáte“, odvětil mu Hallé, „onomu vozkovi, který, aby své koně k rychlému běhu přiměl, na konec voje otep sena uvázal. Mezi tím, co ubožáci koně poslední své síly naplnali, ubíhalo seno stále před nimi. Tak i bujní ořové se strhali a padli.“ —

Delambre, *Legendre* a *Biot* kladli zvláštní důraz na mou obětavou a, jak se vyjádřili, neohroženou mysl, se kterou jsem nejen svá pozorování ukončil, nýbrž i zápisky a nástroje měřické zachrániti dovedl. Živými barvami líčili akademii mé útrapy,

jež mi bylo snášeti, a když Laplace spozoroval, že všichni znamenití členové na mou stranu se kloní, obrátil též a dal mi při volbě svůj hlas.

Přiznávám se, že do dnes by mne bolestně hnětlo, kdybych se byl stal členem akademie, neobdržev hlasu tohoto znamenitého muže.

Bylo pravidlem, aby nově zvolení členové institutu, byvše potvrzení císařem, se mu představovali. V určitý den odebrali se s předsedou, s tajemníky všech čtyř odborů a s těmi členy, kteří své publikace císaři předložiti chtěli, do zvláštní příjímací síně v Tuilerích. Když císař se vracel ode mše, přehlížel obyčejně tuto řadu učenců, umělců a spisovatelů v zelených kabátech. Vyznávám se upřímně, že mne tento slavnostní obřad, jemuž jsem v den svého představení přítomen byl, mnoho nepovznesl. Bylo mi přímo úzko, když jsem viděl tu zimničnou snaživost jednotlivých členů, jen aby pozornost císařovu k sobě obrátili.

— „Jste velmi mlád,“ pravil Napoleon, přistupuje ke mně a nevyčkav lichotivé odpovědi, která zde byla na snadě, dodal hned k tomu: „Vaše jméno?“ — Odpověď k této otázce byla zajisté prajednoduchá a přece mi nepopřál můj soused v pravo k ní času, nýbrž pravil ukvapeně: „Jmenuje se Arago.“ — „Kterou vědou se zabýváte?“ — Hned mi skočil opět do řeči soused z levé strany říka: „Jest astronomem.“ —

— „Co pak jste již vykonal?“ —

Člen z pravé strany, jemuž nebylo vhod, že soused můj po levé ruce mu odpověď od úst ujal, chopil se hbitě slova a pravil: „On změřil nedávno španělský poledník.“ —

Na to císař, domnívaje se asi, že má před sebou buď něměho nebo sprostáčka, se hned obrátil k jinému členu institutu. Tento nebyl žádným nováčkem, nýbrž muž o vědu velice zasloužilý. Byl to *Lamarck*. Stařeček ten podával císaři knihu.

„To jest snad vaše nechutná meteorologie,“ ptal se Napoleon, „která vašemu stáří dělá hanbu. Držte se jen přírodopisu, pak milerád přijmu plody ducha vašeho. Svazek tento přijímám z pouhé šetrnosti k Vaším šedinám.“ I dal knihu tu vedle stojícímu pobočníku. Ubohý Lamarck namáhal se marně

při každém tom tvrdém a urážlivém slově ze sebe vypraviti větu: „Ale vždyť jest to kniha přírodopisná.“

Na konec se ukázal dosti slabým, že se dal do pláče. Hned na to padl císař na otužilého kopinůka, byl to Lanjuinais. Vystoupiv před řadu s knihou v ruce. Napoleon ho oslovil uštěpačně:

„Což chce veškerý senát padnouti do institutu?“ —

„Sire,“ odpověděl Lanjuinais, „senát jest sbor státní, jemuž zbývá nejvíce prázdného času, aby se literaturou mohl zabývati.“ —

Nespokojen s odpovědí touto odvrátil se císař od civilních uniform a postoupil ihned k silným epaulettám dvorním, jimiž sál byl naplněn.

Nedlouho po mém jmenování členem institutu čekaly na mne nemilé nároky vojančiny. Jméno mé vedli dosud v listinách školy polytechnické a následkem toho jsem měl nyní vytáhnouti s mužstvem 12. sboru. Veškeré mé reklamace a přímlyvy mých přátel byly marny. Až když rozhodně jsem prohlásil, že vezmu na sebe uniformu člena institutu a v ní že potáhnu pěšky ulicemi pařížskými, tu teprv zarazil se general Dumas nad účinkem, jaký by výjev ten měl na císaře, jenž sám byl členem institutu, a nechal mne pak na pokoji.

Ještě téhož roku 1809 byl jsem zvolen za následníka Monge-ova na škole polytechnické a měl jsem vyučovati o užívání analýze vyšší v měřictví. Kterak se to stalo, chci zde stručně pověděti:

Monge potřeboval na několik měsíců za sebe zástupce na škole polytechnické. I přišel jednoho dne ke mně na hvězdárnu a žádal mne, abych ho na čas zastupoval. Zdráhal jsem se dosti dlouho, vymlouvaje se mu všestranně; konečně jsem však přece povolil. Posluchačstvu bylo velice divné, proč za Monge-a nevyučuje jeho korrepetitor pan *Binet*, jehož horlivá snaživost byla vůbec známa. Věc se přihodila takto: V boulognském lesíku bydlel v šedém domku jakýsi arcikněz *P. Coessin* a zakladatel prý nové víry? — K němu docházeli z Paříže někteří opáni a mezi nimi byl též jmenovaný *Binet*. V jedné zprávě našel je policejní prefekt císaři za tajné přívržence Jezovitů. Mrzutě a rozhorleně pravil jednoho dne císař k Monge-ovi:

„Vaši chovanci jsou prý zároveň žáky Loyolovými?“ — Monge se proti tomu ohražoval. „Zapíráte,“ pokračoval císař dále, „slyšte tedy: Sám váš korrepetitor náleží k této chase.“ Každý nahlédne, tuším, že Monge po této poznámce, císařem samým učiněné, nikterak nemohl připustiti, aby místo jeho zastával Binet. —

Byv přijat do akademie, zabýval jsem se, jsa ještě mlád, pln ohně a síly, snad více volbami, než na člověka mého stáří se tenkrát slušelo. Dostoupiv nyní věku, ve kterém klidně a prost vší vášně skutky své minulosti přehlížím, mohu si dobrým vědomím dosvědčiti, že jsem, vyjímaje asi dva nebo tři případy, hlasoval vždy jen pro muže nejzasloužilejší. Vícekrát se mi podařilo odvrátiti akademii od volby politování hodné.

Kdože by mohl mne za to haněti, že jsem horlivě podporoval kandidaturu slavného *Malusa*, když se rozpomene, že jeho protikandidát *Girard*, jehož jako fysika nikdo neznal, z 53 hlasů 22 obdržel a že jen pět hlasů bylo třeba změnit, aby zvítězil nad učencem, jenž nám objevil polarisaci světla odrazem a jehož celá Evropa by akklamací byla volila. To platí též o volbě zasloužilého *Poissona*, který témuž protikandidátu *Girardovi* by byl málem podlehl, nebo scházely k tomu jen čtyři hlasy.

Ačkoliv akademie se vyslovila při třetí volbě ve prospěch *Girardův*, nelituji toho dosud, že jsem až do posledního okamžiku z přesvědčení hájil a podporoval kandidaturu *Dulongovu* proti *Girardovi*. Rovněž jsem přesvědčen, že nikdo z učeného světa mi neměl za zlé, když jsem *Liouville-ovi* dal přednost před *Pontecoulantem*. —

Někdy se též stalo, že vláda do akademických voleb se míchala a je jaksi předpisovala. V podobných případech nedbal jsem takových vnuknutí a jsa vědom svého práva, nedal jsem sebou viklati, ač jednání toho rázu bylo dosti nebezpečným. Když jednou vláda doporučovala na uprázdněné místo pro mechaniku *Bineta* proti *Navierovi*, odpověděl *Legendre* mužně, že bude hlasovati podle svého přesvědčení a svědomí. Vládní kandidát *Binet* propadl a *Legendre* ztratil svou výslužbu, kterou vysokým svým stářím a mnoholetou službou si byl zasloužil.

Zmínil jsem se nahoře, že jsem zamezil některé nešťastné volby, které v akademii již byly v proudu. O jedné z nich hodlám zde stručně promluvit, kde jsem byl nucen státi proti Laplace-ovi. Slovnutný tento geometr navrhoval na uprázdněné místo v odboru astronomickém jakéhosi Nicolleta, člověka beze všeho nadání a k tomu pochybné pověsti. Tenkrát jsem s otevřeným hledím vystoupil rázně proti mocným ochráncům Nicolletoovým. Když akademie odhlasovala, ukázalo se, že ctihodný *Damoiseau*, jehož volbu jsem podporoval, obdržel z 48 přítomných voličů 45 hlasů a jen tři hlasy padly na Nicolleta. „Nahlížím,“ pravil Laplace po volbě ke mně, „že proti mladým lidem není radno bojovati a uznávám, že ten, jehož nazvali „velkým říšským voličem akademie“, více dokáže, než já.“ — „Tomu není tak,“ díím já na to, „Aragovo mínění převáží závažnější jinak náhled páně Laplaceův jen tenkrát, má-li rozhodně pravdu na své straně.“ Brzy na to uprchl Nicolleto do Ameriky a ústav délkový byl nucen vyloučiti ho potupně ze svého středu.

Učencům, kteří záhy do akademie snad zvoleni budou a příkladu mého následovati by chtěli, radím upřímně, aby se při volbách výhradně jen svědomím svým spravovali. Z bezpečné zkušenosti je ujišťuju, že za svá namahání žádného vděku nedojdou. Nový člen, jehož zásluhy se přeceňovaly, má za to, že se mu stalo jen po právu a spravedlnosti, že voliči konali jen svou povinnost a jest-li již jmenován, nevšimne si více nikoho, kdo volbu jeho podporoval.

Dne 19. srpna 1822 zemřel *Delambre* a po lhůtě zákonem ustanovené předsevzata volba na obsazení jeho místa. Stálé tajemnictví nepatří k těm úřadům, které lze dlouho nechatí neobsazeny. K sestavení volební listiny jmenovala akademie zvláštní komisi, v níž zasedali *Laplace*, *Arago*, *Legendre*, *Rossel*, *Prony* a *Lacroix*. Navrženi byli: *Biot*, *Fourier* a *Arago*. Nemusím snad ujišťovati, že jsem proti přijetí svého jména do volební listiny velice se bránil. Nezbylo mi ovšem, než poddati se přání svých kolegů, avšak prohlásil jsem, že si nepřejdu býti volen, jsa již tolika úřady přetížen. O Biotovi platilo totéž. Nehodilo se pro jiného místo to než pro *Fouriera* a týž obdržel z 48 hlasů osm a třicet; na *Biota* jich připadlo deset.

Nevím, nebude-li mi ve zlé vykládáno, že zde vypravuji věc, která svého času v akademii způsobila nemalé rozveselení myslí. Když nastávalo hlasování, vzal Laplace dva čisté lístky. Soused jeho dopustil se nešetřivosti a pohledl naň skrytě, co píše, při čemž upozoroval, že na oba lístky napsal jméno *Fourier*. Sbaliv je klidně a položiv do klobouku pravil ku svému zvědavému sousedu: „Pozoroval jste, tuším, že píšu na dva lístky, které jsou sbaleny tuto v klobouku; jeden z nich nyní vytáhnu a zničím a tak nebudu sám vědět, komu jsem dal hlas.“ —

Stalo se, jak slovatný akademik pravil, jen že věděl každý i bez počtu pravděpodobnosti na jisto, že volil Fouriera.

Fourier zastával úřad stálého tajemníka velmi slavně, až na některé loudavé a méně dbalé výkony, čehož jeho churavost byla příčinou. Zemřel dne 16. května 1830. —

Opětovně jsem odmítal od sebe čestné místo, kterým, jak se zdálo, akademie mne překvapiti chtěla, maje za to, že k úřadu tomu se nehodím.

Když mně však ze 44 přítomných 39 hlasů připadlo, nezbývalo mi jiného, než poddati se tomuto pro mne lichotivému a čestnému mínění. Dne 7. června roku 1830 jsem byl jmenován *stálým tajemníkem**) akademie pro vědy mathematické. Věren jsa náhledu o hromadění úřadů, na jehož základě již roku 1822 jsem podporoval kandidaturu Fourierovu, vyjádřil jsem se hned, že se vzdám professury na škole polytechnické, od kteréhož úmyslu ani vyzvání ministra války, maršala Soult, ani domluvy vynikajících členů akademie odvrátiti mne nemohly. —

*) V tomto postavení setrval až do své smrti 1853.

(Překl.)